

շատ հին է՝ պէտք է հողին հաւասար կտրէ կամ կրակով այլէ . ասով հին բուները կը փառանան , և գարնան նոյն արմատէն աւելի աղուոր ու մատղաշ ձիւղեր՝ կուտան որ խիստ աղէկ կը ծաղկին . խոշոր կակաները՝ հողէն հանելու ու արմատը բաժնելու , ետքը պարարտ հողի մէջ տնկելու է որ մեծնան . տաշտաթաղը ըրած մեխակներն ալ հարաւային կողմը տաքուկ տեղմը դնելու է :

Պարտէնի ծառերուն պարունակը Առաջնաներուն յետքին պահելու հարք :

Առաջնան պարաիզպանական ընկերութիւնը փորձով տեսեր է մօտ տարիներս , որ պարտէզի պառուղները թռչուններուն վասակն աղատելու համար շատ աղէկ հնարք է՝ կատուները ծառերուն պահապան դնելը . վասն զի պարտիզպանին մէկը չորս հինգ կատուով բոլոր իր պարտէզը կը պահպանէ եղեր թռչուններէն շատ տարիներէ՝ ի վեր :

Մին մէկ կատուին վիզը մէյմէկ օղակով՝ շղթայ՝ անցուցած է . երբոր պտուղները կը հասունան , ծառին մօտ ցից՝ մը կը տնկէ , ու շղթային ծայրը անոր կանցընէ , կատուին կերակուրը՝ ջուրն ու բնակարանն ալ քովը կը պատրաստէ . ասով թռչունները ամենեին չեն կրնար մօտենալ ծառին : Ուրիշ անգղիացի պարտիզպան մը ուղելով որ միայն մէկ երկու կատուով մեծ երկիր մը պահպանէ , երկու ցից տնկեր է իրարմէ շատ հեռու , և ան ցիցերէն իրարու չուան մը ձգեր է , չուանին վրայ ալ անցուցեր է կատուին շղթան . ասով մէկ երկու կատու բաւական կը լան եղեր մեծ երկիր մը պահպանելու : Մասն ուրիշներն ալ փորձեցին ու շատ աղէկ յաջողեցաւ :

1 Հան:

2 Հանգանի:

3 Հանդա:

4 Զինանի:

5 Գառչու:

Լարողայի գչ եղած բոյսերուն նէւը :

Համապատասն Խարոպայի երեելի բնագետներէն մէկը հաշիւ ըրեր է , որ Ամերիկայի գտնուելէն վերջը անկէ 2345 տեսակ բոյս եկեր է Խարոպա . Բարեյուսոյ գլխէն 1700 . նոյնափ մըն ալ եկած է Սինու երկրէն , արևելեան հնդկաստանէն , նոր Հուլանտայէն , Ասիային ու Աֆրիկէն այլեայլ կողմերէն . և ասոնք ամենը մէկէն 120,000 տեսակէն աւելի են կըսէ :

ԲԱՆԱՍՏՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

Ալգիմա .

Մաքար գարու սկիզբներէն ինչուան վերջերը խիստ խորունկ ու խորհրդաւոր արհեստ կամ գիտութիւն սեպուած էր ալքիմիա՝ ըսուածը . Ասիկայ քիմիական արհեստին կամ բնալուծութեան բարակն է կըսէին ետեւ իյնողները . և ինչուան հիմա արևելք կը գտնուին աս գիտութիւն պարձեցողներ : Ալքիմիային վախճանն է մէյմը՝ ոսկի շինել . անոր համար ումանք ոսկեգործութիւն ալ դըրեր են անունը . երկրորդ՝ զեղմը շինելոր ամէն հիւանդութեց ճար ըլլայ . երրորդ՝ այնպիսի նիւթ մը գտնելոր ամէն բան լուծէ . չորրորդ՝ այնպիսի խմոր մը գտնելոր ինչ բանի որ գըպցի՝ իլլուստրատուն տար ըսուածը հանէ : Ակէ քանի առասպելաբան պատմիչներու խօսքին նայելով ալքիմիան Կոյի ատենն ալ գիտցող կայ եղեր :

1 Ալգիմա բառին ստուգաբանութիւնը յայտնի չէ , ոմանք կըսէն թէ յունաց Խորեն (Քիու) բառն է՝ արաբացւոց աւ կամ մասնիկովը բաղադրած , բայց ուրիշները կըսէն թէ աս ալքիմիա բառը արաբացւոց ծաղկելէն առաջ ալ գրոց մէջ յիշուած ըլլալով , եգիպտական բառ կընայ ըլլալ :